

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
CEZARY BANASIŃSKI**

DOK-1-421-71/06/RK

Warszawa, dnia 16 lutego 2007 r.

DECYZJA Nr DOK - 19/07

Na podstawie art. 17 w związku z art. 12 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (tekst jedn. Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego, wszczętego na wniosek ENERGA S.A. z siedzibą w Gdańsku, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **wydaje zgodę** na dokonanie koncentracji, polegającej na przejęciu przez ENERGA S.A. z siedzibą w Gdańsku kontroli nad:

1. Koncernem Energetycznym ENERGA S.A. z siedzibą w Gdańsku oraz
2. Zespołem Elektrowni Ostrołęka S.A. z siedzibą w Ostrołęce.

UZASADNIENIE

W dniu 28 grudnia 2006 r. do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wpłynęło zgłoszenie zamiaru koncentracji, polegającej na przejęciu przez ENERGA S.A. z siedzibą w Gdańsku (zwanej dalej ENERGA) kontroli nad:

1. Koncernem Energetycznym ENERGA S.A. z siedzibą w Gdańsku (zwanej dalej KE ENERGA) oraz
2. Zespołem Elektrowni Ostrołęka S.A. z siedzibą w Ostrołęce (zwanej dalej ZEO).

W związku z tym, iż spełnione zostały niezbędne przesłanki uzasadniające zgłoszenie koncentracji, bowiem:

- łączny obrót przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji w roku obrotowym poprzedzającym rok zgłoszenia przekroczył 50 mln euro, tj. kwotę określoną w art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (tekst jedn. Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080 ze zm.), zwanej dalej także ustawą antymonopolową,
- przejęcie przez przedsiębiorcę kontroli nad innymi przedsiębiorcami jest jednym ze sposobów koncentracji, określonym w art. 12 ust. 2 pkt 2 ustawy antymonopolowej,
- w przedmiotowej sprawie nie występuje żadna okoliczność z katalogu przesłanek egzonerycyjnych, wymienionych w art. 13 ww. ustawy, powodująca odstępianie od obowiązku zgłoszenia koncentracji,

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwany dalej również organem antymonopolowym, wszczął postępowanie w niniejszej sprawie, o czym powiadomił stronę pismem z dnia 11 stycznia 2007 r.

W trakcie postępowania Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

Przyczyny i opis transakcji:

Niniejsza koncentracja stanowi realizację przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 28 marca 2006 r. „Programu dla elektroenergetyki”. Program ten przewiduje konsolidację przedsiębiorców z branży elektroenergetycznej należących do Skarbu Państwa w cztery grupy, poprzez utworzenie:

1. Polskiej Grupy Energetycznej (dalej PGE). PGE ma powstać na bazie holdingu BOT, ZEDO, aktywów pozostałych po wydzieleniu z PSE Operatora Systemu Przesyłowego wraz z majątkiem oraz następujących spółek dystrybucyjnych: ZEB, ZELT, ZEW, ZKE, RZE, Lubzel, ŁZE, i ZEORK (decyzją nr DOK-163/06 z dnia 22 grudnia 2006 r. Prezes UOKiK wyraził zgodę na utworzenie tej grupy),
2. grupy bazującej na Południowym Koncernie Energetycznym S.A., ENION S.A., ENERGIA-PRO S.A. oraz Elektrowni Stalowa Wola S.A.,
3. grupy bazującej na ENEA S.A., Elektrowni Kozienice S.A. oraz Kopalni Węgla Kamiennego Bogdanka S.A.,
4. grupy bazującej na KE ENERGA i ZEO.

Podstawowym celem strategicznym procesów konsolidacyjnych w sektorze elektroenergetyki jest redukcja kosztów funkcjonowania tego sektora i zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego.

Utworzenie grupy bazującej na KE ENERGA i ZEO rozłożono na trzy etapy:

1. utworzenie przez Skarb Państwa, KE ENERGA i ZEO spółki dominującej w Grupie Kapitałowej ENERGA – spółki ENERGA (decyzją Nr 140/06 z dnia 15.11.2006 roku Prezes Urzędu wyraził zgodę na utworzenie tej spółki).
2. wniesienie przez Skarb Państwa do spółki ENERGA aportem wszystkich akcji KE ENERGA i ZEO. W wyniku tej koncentracji ENERGA przejmie kontrolę nad KE ENERGA i ZEO. (Koncentracja ta jest przedmiotem niniejszego postępowania).
3. umorzenie akcji spółki ENERGA S.A. należących do KE ENERGA i ZEO (operacja ta nie podlega zgłoszeniu organowi antymonopolowemu).

Uczestnicy koncentracji:

I. ENERGA jest spółką utworzoną przez Skarb Państwa, KE ENERGA i ZEO, przy czym kontrolę nad nią sprawuje Skarb Państwa. Spółka ta została zawiązana 6 grudnia 2006 r. (zarejestrowana w dniu 8 stycznia 2007 r.) i nie rozpoczęła jeszcze prowadzenia faktycznej działalności.

II. KE ENERGA powstała w wyniku konsolidacji spółek wchodzących w skład tzw. Grupy G-8 (ENERGA Gdańska Kompania Energetyczna S.A., Zakład Energetyczny Koszalin S.A., Zakład Energetyczny Słupsk S.A., Energetyka Kaliska S.A., Zakład Energetyczny Płock S.A., Zakład Energetyczny Toruń S.A., Elbląskie Zakłady Energetyczne S.A., Zakład Energetyczny S.A. w Olsztynie). KE ENERGA jest kontrolowana przez Skarb Państwa. Przedmiot działalności spółki obejmuje przede wszystkim obrót i dystrybucję energii elektrycznej. KE ENERGA posiada 45 spółek zależnych. Przedmiot ich działalności obejmuje w szczególności:

- produkcję i sprzedaż energii elektrycznej (w tym energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych),
- obrót energią elektryczną,
- usługi rachunkowo – księgowo,
- produkcję i sprzedaż energii cieplnej,
- konserwację oświetlenia,
- kształcenie dorosłych,
- instalowanie, naprawy i konserwację przyrządów pomiarowych, kontrolnych, badawczych i nawigacyjnych,
- projektowanie budowlane,
- sprzedaż hurtową i detaliczną towarów z branży elektroenergetycznej,
- budownictwo ogólne,
- produkcję aparatury rozdzielczej i sterowniczej energii elektrycznej,
- transport drogowy towarów,
- wykonywanie robót ogólnobudowlanych w zakresie obiektów liniowych,
- badanie rynku i opinii publicznej,
- sprzedaż samochodów oraz części i akcesoriów samochodowych,
- konserwacje i naprawę pojazdów samochodowych,
- obrót nieruchomościami,
- usługi hoteli wraz z restauracjami.

III. ZEO jest podmiotem, którego przedmiot działalności obejmuje przede wszystkim wytwarzanie i sprzedaż energii elektrycznej (w tym z odnawialnych źródeł energii) oraz wytwarzanie i sprzedaż ciepła. ZEO jest kontrolowany przez Skarb Państwa. ZEO nie posiada spółek zależnych.

Charakterystyka sektora elektroenergetycznego w Polsce

I. Sektor wytwarzania - obejmujący elektrownie systemowe oraz kilkanaście dużych elektrociepłowni. Największe podmioty funkcjonujące na tym rynku to:

1. BOT Górnictwo i Energetyka S.A.,
2. Południowy Koncern Energetyczny S.A.,
3. Elektrownia Kozienice S.A.,
4. Elektrownia Połaniec S.A. (Grupa Electrabel),
5. Elektrownia Rybnik S.A. (Grupa EDF),

6. Elektrownia Skawina S.A. (Grupa CEZ),
7. Elektrownia Stalowa-Wola S.A.,
8. Zespół Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin S.A.

Ponadto na rynku wytwarzania energii elektrycznej w Polsce działa szereg mniejszych podmiotów w szczególności są to elektrociepłownie oraz tzw. odnawialne źródła energii (np. elektrownie wodne, wiatrowe), przy czym energię elektryczną ze źródeł odnawialnych generują również źródła konwencjonalne, wykorzystując do tego np. biomasę.

II. Sektor przesyłu – poprzednio reprezentowany przez Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. Obecnie, w związku z wymogami nałożonymi przez tzw. dyrektywę energetyczną, funkcję krajowego operatora systemu przesyłowego pełni PSE-Operator S.A., spółka zależna od PSE. Spółka ta przesyła energię elektryczną sieciami najwyższych napięć tj. 220 kV i 400 kV i zarządza rynkiem bilansującym.

III. Sektor dystrybucji – do niedawna sektor ten skupiał 33 regionalne spółki dystrybucyjne. Obecnie, w wyniku konsolidacji tego sektora istnieją następujące podmioty prowadzące działalność w zakresie dystrybucji:

1. ENEA S.A.,
2. EnergiaPro Koncern Energetyczny S.A.,
3. Enion S.A.,
4. Górnośląski Zakład Elektroenergetyczny S.A. (Vattenfall),
5. Koncern Energetyczny ENERGA S.A.,
6. Spółki mające wejść w skład Wschodniej Grupy Energetycznej S.A. (ZEB, ZEW, ZKE, Lubzel i ZEORK),
7. ŁZE,
8. RZE,
9. STOEN S.A. (RWE),
10. ZEŁT.

Spółki dystrybucyjne są operatorami sieci 110 kV oraz średniego i niskiego napięcia. Spółki te kupują energię elektryczną od PSE oraz wytwórców, a następnie przesyłają oraz dostarczają ją odbiorcom końcowym (m.in. gospodarstwom domowym, zakładom przemysłowym itp.).

Rynek energii elektrycznej w Polsce jest regulowany. Rolę regulatora pełni powołany ustawą *Prawo energetyczne* Prezes Urzędu Regulacji Energetyki. W szczególności organ ten zatwierdza taryfy stosowane przez przedsiębiorstwa energetyczne, wydaje koncesje na obrót energią oraz rozstrzyga spory dotyczące m.in. odmowy zawarcia umowy o przyłączenie do sieci oraz umowy sprzedaży energii elektrycznej.

Ponadto, na rynku energii elektrycznej funkcjonują także inne podmioty, w tym:

1. podmioty prowadzące działalność w zakresie obrotu energią elektryczną,

2. odbiorcy, którzy nabyli prawo do korzystania z usług przesyłowych, tzn. odbiorcy posiadający prawo wyboru dostawcy energii elektrycznej (określani, jako odbiorcy uprawnieni do korzystania z zasady TPA¹). W chwili obecnej uprawnionymi do wyboru dostawcy są w zasadzie wszyscy odbiorcy, bez względu na wielkość zakupionej energii, za wyjątkiem gospodarstw domowych, które uzyskują taki status z dniem 1 lipca 2007. Wyodrębniono zatem możliwość zakupu towaru jakim jest energia elektryczna od usługi jej przesłania. Ciągłe istnieją jednak bariery, utrudniające swobodny wybór dostawcy. Świadczy o tym chociażby niska zainteresowanie odbiorców zmianą dostawcy - ilość energii elektrycznej dostarczanej w ramach TPA wyniosła około 7 % dostaw do odbiorców końcowych zrealizowanych w 2005 r.² Bariery te można zidentyfikować w sposób następujący:

- istnienie kontraktów długoterminowych, powodujących, iż na rynku jest stosunkowo niewiele „wolnej” energii elektrycznej,
- możliwość stosowania subsydiowania skrośnego przez spółki dystrybucyjne pomiędzy obrotem a przesyłem energii,
- brak jednolitej procedury zmiany sprzedawcy, przedłużanie i stosowanie przez spółki dystrybucyjne niejasnych zasad dla zmiany sprzedawcy,
- niekorzystne zasady bilansowania,
- wymagania dotyczące układów pomiarowo – rozliczeniowych,
- stosunkowo mała świadomość odbiorców w zakresie możliwości wyboru dostawcy energii elektrycznej.

Z ww. powodów zmiana dostawcy, zwłaszcza w przypadku odbiorców o średnim i małym zużyciu energii elektrycznej jest mało opłacalna. W 2005 roku, podobnie jak w latach poprzednich wśród odbiorców, którzy dokonali wyboru sprzedawcy, byli wyłącznie odbiorcy o dużym i bardzo dużym zużyciu.³

Hurtowy obrót energią elektryczną w Polsce odbywa się na następujących segmentach:

- regulowanym - obejmującym sprzedaż przez PSE spółkom dystrybucyjnym znacznej części energii (tzw. Minimalnych Ilości Energii), pochodzącej z Kontraktów Długoterminowych. Cena sprzedaży tej energii oraz jej ilość, zatwierdzone są przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki,
- konkurencyjnym - obejmującym handel energią elektryczną kupowaną w ramach kontraktów bilateralnych, zawieranych pomiędzy wytwórcami energii, a firmami prowadzącymi obrót energią oraz odbiorcami energii. Rynek ten obejmuje również energię nabywaną na Gieldzie Energii. Ceny sprzedaży tej energii nie są regulowane przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki,
- bilansującym – miejscu, gdzie dochodzi do zrównoważenia podaży i popytu energii elektrycznej. Rynkiem tym zarządza Operator Systemu Przesyłowego (PSE Operator S.A.) .

¹ Zasada TPA – z angielskiego Third Party Acces – tzw. zasada dostępu stron trzecich do sieci, umożliwiająca odbiorcom przedsiębiorstw sieciowych wybór dostawcy, w tym m.in. dostawcy energii elektrycznej.

² Źródło: Biuletyn URE nr 6/2006

³ Źródło: Biuletyn URE nr 6/2006

Istotnym problemem z punktu widzenia rozwoju konkurencji jaki występuje na rynku energii elektrycznej w Polsce są kontrakty długoterminowe. W latach 1993-1998 przedsiębiorstwa wytwarzające energię elektryczną poniosły duże nakłady na przeprowadzenie inwestycji proekologicznych, realizowanych w związku z koniecznością dostosowywania krajowych standardów ochrony środowiska do standardów Unii Europejskiej. Inwestycje te wymagały zaangażowania stosunkowo dużych kapitałów. Przy niewystarczających środkach własnych elektrowni, niezbędne było poszukiwanie finansowania zewnętrznego, którego udzieliły banki. Dla zmniejszenia ryzyka finansowego banków, stworzona została instytucja Kontraktów Długoterminowych (KDT). Zgodnie z jej ideą, PSE pełniące wówczas funkcję jedynej nabywcy energii elektrycznej w Polsce, zostały zobowiązane do odbioru określonego w tych umowach wolumenu energii po z góry ustalonych cenach. W ten sposób zagwarantowano wytwórcom, w całym okresie kredytowania, osiągnięcie przychodów pozwalających pokryć koszty funkcjonowania przedsiębiorstw i spłaty zobowiązań wynikających z zaciągniętych kredytów. Doprowadziło to jednak również do tego, iż w posiadaniu PSE, znajduje się znaczna część produkowanej w Polsce energii elektrycznej. W związku z tym podaż energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym (giełda energii, kontrakty bilateralne) jest stosunkowo niska. Dodatkowo cena energii elektrycznej pochodząca z KDT, w związku z kosztami poniesionymi przez wytwórców na inwestycje, jest wyższa. Obecnie przygotowany jest przez Ministerstwo Gospodarki projekt ustawy zmierzający do rozwiązania kontraktów długoterminowych.

Rynki właściwe, na które koncentracja wywiera wpływ:

W myśl art. 4 pkt 8 ustawy antymonopolowej, przez rynek właściwy rozumie się rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji. A zatem rynek ten wyznaczają zasadniczo dwa elementy: towar (*rynek produktowy*) i terytorium (*rynek geograficzny*).

Mając na uwadze powyższą definicję oraz kryteria wyznaczania rynków właściwych, na które koncentracja wywiera wpływ, zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 3 kwietnia 2002 r. w sprawie zgłoszenia zamiaru koncentracji przedsiębiorców (Dz. U. Nr 37, poz. 334.), organ antymonopolowy uznał, iż:

A) Niniejsza koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym na krajowy rynek wytwarzania i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

Uzasadniając powyższe należy wskazać, iż działalność uczestników koncentracji pokrywa się na następujących rynkach:

1. krajowym rynku wytwarzania i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej,
2. krajowym rynku obrotu hurtowego energii elektrycznej,

3. krajowym rynku wytwarzania i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
jednak tylko na krajowym rynku wytwarzania i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych udział uczestników koncentracji przekracza 20 % próg.

Ad 1) Zarówno KE ENERGA jak i ZEO prowadzą działalność w zakresie wytwarzania i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej. W aspekcie geograficznym rynek wytwarzania i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej obejmuje terytorium Polski. Nie ma bowiem przeszkód, aby energia elektryczna wytwarzana w jednym regionie kraju była kupowana przez odbiorcę z innego regionu (większość mocy w zakresie energii elektrycznej zainstalowanych jest na południu Polski, energia z tego regionu sprzedawana jest natomiast w całej Polsce). Z drugiej strony istnieją bariery co najmniej natury technicznej (zbyt mała przepustowość sieci transgranicznych) aby można było uznać, iż rynek ten jest szerszy niż krajowy. Łączny udział uczestników koncentracji na krajowym rynku wytwarzania i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej wynosi około 2,6 % (udział ZEO wynosi około 1,9 %, natomiast udział KE ENERGA kształtuje się na poziomie około 0,7 %). A zatem nie przekracza progu 20 %. Rynek ten nie może zatem zostać uznany za rynek na który koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym.

Ad 2) Ponadto działalność uczestników koncentracji pokrywa się również w zakresie hurtowego obrotu energią elektryczną. Rynek obrotu hurtowego energią elektryczną stanowi następny szczebel obrotu w stosunku do wytwarzania energii elektrycznej. Przez energię elektryczną będącą w obrocie hurtowym należy rozumieć, całkowitą sprzedaż energii elektrycznej wyprodukowaną przez wytwórców, pomniejszoną o wielkość sprzedaży dokonywanej przez wytwórców bezpośrednio do odbiorców końcowych. W aspekcie geograficznym, analogicznie jak w wytwarzaniu należy uznać, iż rynek obrotu hurtowego obejmuje obszar Polski. Z jednej strony nie ma bowiem przeszkód, aby energia elektryczna wytwarzana w jednym regionie kraju była kupowana przez odbiorcę z innego regionu (większość mocy w zakresie energii elektrycznej zainstalowanych jest na południu Polski, energia pochodząca stąd sprzedawana jest natomiast w całej Polsce). Z drugiej strony istnieją bariery co najmniej natury technicznej (zbyt mała przepustowość sieci transgranicznych) aby można było uznać, iż rynek ten jest szerszy niż krajowy. Na krajowym rynku obrotu hurtowego energią elektryczną oferują elektrownie i elektrociepłownie, przedsiębiorstwa obrotu oraz PSE (energia z KDT). Łączny udział uczestników koncentracji na tak określonym rynku wynosi około 2,5 % (udział ZEO wynosi około 2 %, natomiast udział KE ENERGA kształtuje się na poziomie około 0,5 %). A zatem nie przekracza progu 20 %. Rynek ten nie może zatem zostać uznany za rynek na który koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym.

Ad 3) Działalność uczestników koncentracji pokrywa się także w zakresie wytwarzania i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Zgodnie z definicją zamieszczoną w ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 roku *Prawo energetyczne* (Dz. U. z 2006 r., nr 89, poz. 625 z póź. zm.), odnawialne źródło energii to źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania

słonecznego, geotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych. Rynek wytwarzania energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych różni się na tyle od rynku wytwarzania energii ze źródeł konwencjonalnych, iż rynki te należy traktować jako dwa odrębne rynki właściwe (energia ze źródeł odnawialnych objęta jest obowiązkiem zakupu, wyższa jest jej cena). W aspekcie geograficznym rynek wytwarzania i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych obejmuje terytorium Polski. Analogicznie jak w przypadku energii pochodzącej ze źródeł konwencjonalnych, nie ma bowiem przeszkód, aby energia elektryczna wytwarzana w jednym regionie kraju była kupowana przez odbiorcę z innego regionu. Z drugiej strony istnieją bariery co najmniej natury technicznej (zbyt mała przepustowość sieci transgranicznych, odrębne krajowe regulacje) aby można było uznać, iż rynek ten jest szerszy niż krajowy. Łączny udział uczestników koncentracji na tak określonym rynku wyniósł około 28 % w 2004 r. i 22 % w 2005 r., przy czym udział KE Energa wyniósł około 26 % w 2004 r. i 21 % w 2005 r. natomiast udział ZEO kształtował się na poziomie około 2 % w 2004 r. i 1 % w 2005 r. Wysoki udział KE Energa wynika z faktu, iż podmiot ten jest właścicielem największej w Polsce elektrowni wodnej we Włocławku. [Informacje w stosunku do których ograniczono prawo wglądu Energa – pkt 1 załącznika do niniejszej decyzji]. Udział pozostałych konkurentów nie przekracza progu 10 %.

B) Przedmiotowa koncentracja wywiera wpływ na następujące rynki właściwe w układzie wertykalnym:

1. krajowy rynek wytwarzania i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej,
2. krajowy rynek obrotu hurtowego energią elektryczną,
3. krajowy rynek wytwarzania i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
4. lokalne rynki dystrybucji energii elektrycznej obejmujące obszary województw zachodnio-pomorskiego, pomorskiego, wielkopolskiego, kujawsko-pomorskiego, warmińsko-mazurskiego, mazowieckiego, łódzkiego oraz dolnośląskiego,
5. lokalne rynki sprzedaży detalicznej energii elektrycznej obejmujące obszary województw zachodnio-pomorskiego, pomorskiego, wielkopolskiego, kujawsko-pomorskiego, warmińsko-mazurskiego, mazowieckiego, łódzkiego oraz dolnośląskiego.

Zdaniem organu antymonopolowego wszystkie ww. rynki są powiązane ze sobą wertykalnie. Powiązania te można zobrazować w sposób następujący. Wytworzona przez wytwórców energia elektryczna jest nabywana przez przedsiębiorstwa obrotu, spółki dystrybucyjne lub bezpośrednio odbiorców przyłączonych do sieci przesyłowych, transportowana siecią przesyłową, a następnie siecią dystrybucyjną do odbiorców którzy zakupili ją od spółek dystrybucyjnych lub przedsiębiorstw obrotu. Ponadto *Prawo energetyczne* nakłada na przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej lub jej obrotem i sprzedające tę energię odbiorcom końcowym, przyłączonym do sieci na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

obowiązek uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki świadectw pochodzenia, będących w istocie potwierdzeniem zakupu energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Uczestnicy niniejszej koncentracji działają zarówno na rynku wytwarzania i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej, rynku usług systemowych, rynku przesyłu energii elektrycznej, rynku obrotu hurtowego energią elektryczną, rynku wytwarzania i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych rynku dystrybucji energii elektrycznej oraz rynku sprzedaży detalicznej energii elektrycznej.

Ad 1) Krajowy rynek wytwarzania i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej został przedstawiony przy opisie rynków właściwych na które koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym.

Ad 2) Krajowy rynek obrotu hurtowego energii elektrycznej został przedstawiony przy opisie rynków właściwych na które koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym.

Ad 3) Krajowy rynek wytwarzania i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych został przedstawiony przy opisie rynków właściwych na które koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym.

Ad 4) Dystrybucja energii elektrycznej polega na jej przesyłaniu i dostawy do odbiorców końcowych i jest ściśle związana z istniejącymi sieciami energetycznymi (dystrybucyjnymi). Tymi bowiem sieciami energia elektryczna jest dystrybuowana. Za rynki właściwe w aspekcie terytorialnym należy uznać w tym przypadku rynki lokalne, na których działają poszczególne zakłady energetyczne. Są to odrębne obszary kraju objęte siecią poszczególnych spółek dystrybucyjnych. Należy uznać, iż każda ze spółek dystrybucyjnych dysponuje na obszarze swojego działania udziałem w dystrybucji rzędu 100 %. W przypadku KE ENERGA rynek w aspekcie geograficznym obejmuje obszar Polski północnej i centralnej (obszary województw zachodnio-pomorskiego, pomorskiego, wielkopolskiego, kujawsko-pomorskiego, warmińsko-mazurskiego, mazowieckiego, łódzkiego oraz dolnośląskiego).

Ad 5) Za rynki właściwe w aspekcie terytorialnym dla obrotu detalicznego energią elektryczną należy przyjąć rynki lokalne, na których działają poszczególne zakłady energetyczne. W przypadku odbiorców nieuprawnionych do TPA nie ma bowiem w ogóle możliwości zakupu energii elektrycznej od podmiotu innego, niż zakład energetyczny do którego podłączony jest odbiorca. W przypadku odbiorców uprawnionych do TPA taka możliwość formalnie istnieje. Zarazem istnieje jednak szereg barier w korzystaniu z usług przesyłowych, które powodują, iż liczba podmiotów które dotychczas zdecydowały się skorzystać z takiej zmiany jest niewielka. Należy zatem uznać, iż na poszczególne rynki sprzedaży detalicznej, analogicznie jak w przypadku dystrybucji, składają się odrębne regiony kraju objęte siecią poszczególnych spółek dystrybucyjnych, w których spółki te dysponują praktycznie 100 % udziałem. W przypadku KE ENERGA rynek w aspekcie geograficznym obejmuje obszar Polski północnej i centralnej (obszary województw zachodnio-pomorskiego, pomorskiego, wielkopolskiego, kujawsko-pomorskiego,

warmińsko-mazurskiego, mazowieckiego, łódzkiego oraz dolnośląskiego). Udział sprzedanej przez KE ENERGA energii elektrycznej odbiorcom końcowym w stosunku do całości energii elektrycznej sprzedanej w Polsce wynosi około 15 %.

C) Organ antymonopolowy uznał także, iż w przedmiotowej sprawie rynkami właściwymi, na które koncentracja wywiera wpływ **w układzie konglomeratowym**, są następujące rynki:

1. rynek sprzedaży ciepła na terenie miasta Elbląg – udział w rynku Elektrociepłowni Elbląg wynosi 80 %,
2. rynek sprzedaży ciepła na terenie miasta Winnica – udział w rynku ZEP-Multienergetyczne Przedsiębiorstwo Sieciowe Sp. z o.o. wynosi 100 %,
3. rynek dystrybucji ciepła na terenie miasta Winnica – udział w rynku ZEP-Multienergetyczne Przedsiębiorstwo Sieciowe Sp. z o.o. wynosi 100 %,
4. rynek sprzedaży ciepła na terenie miasta Wyszogród – udział w rynku ZEP-Multienergetyczne Przedsiębiorstwo Sieciowe Sp. z o.o. wynosi 100 %,
5. rynek dystrybucji ciepła na terenie miasta Wyszogród – udział w rynku ZEP-Multienergetyczne Przedsiębiorstwo Sieciowe Sp. z o.o. wynosi 100 %,
6. rynek sprzedaży ciepła na terenie miasta Ostrołęka – udział w rynku ZEO wynosi 100 %.

Biorąc pod uwagę specyfikę rynków sprzedaży i dystrybucji ciepła (w szczególności ich lokalny charakter) należy stwierdzić, iż silna pozycja uczestników koncentracji na tych rynkach nie przełoży się na pozycję uczestników koncentracji na inne rynki na które koncentracja wywiera wpływ.

Ocena skutków planowanej transakcji.

Przepis art. 17 ustawy antymonopolowej stanowi, iż Prezes Urzędu wydaje zgodę na dokonanie koncentracji, w wyniku, której nie dojdzie do istotnego ograniczenia konkurencji w szczególności przez powstanie lub umocnienie pozycji dominującej.

Analiza skutków niniejszej koncentracji nie wykazała zagrożeń płynących z przejścia przez ENERGA kontroli nad KE ENERGA oraz ZEO. Organ antymonopolowy uznając za zasadne wyrażenie zgody na dokonanie przedmiotowej koncentracji, wziął pod uwagę w szczególności następujące przesłanki:

1. Przedmiotowa koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym na krajowy rynek wytwarzania i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Należy jednak wskazać, iż łączny udział uczestników koncentracji na tym rynku wynosi około 22-28 % a zatem jest daleki od udziału z którym ustawa *o ochronie konkurencji i konsumentów* wiąże domniemanie posiadania pozycji dominującej. Należy również wyjaśnić, iż 28 % udział w tym rynku uczestnicy koncentracji osiągnęli w 2004, w 2005 r. ich udział znacznie się zmniejszył i wyniósł 22 %. Dodatkowo należy wskazać, iż w wyniku przedmiotowej koncentracji łączny udział uczestników koncentracji zwiększył się w niewielkim stopniu (1-2 %) w

stosunku do udziału którym dysponował jeden z uczestników tej koncentracji tj. KE Energa (21-26 %). [Informacje w stosunku do których ograniczono prawo wglądu Energa – pkt 2 załącznika do niniejszej decyzji]. Stwierdzić zatem należy, iż ENERGA w wyniku przedmiotowej koncentracji nie uzyska pozycji, która umożliwiłaby tej spółce działanie niezależnie od konkurentów i kontrahentów.

2. Przedmiotowa koncentracja wywiera wpływ w układzie wertykalnym na krajowy rynek wytwarzania i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej, krajowy rynek obrotu hurtowego energią elektryczną, krajowy rynek wytwarzania i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych, lokalne rynki dystrybucji energii elektrycznej oraz lokalne rynki sprzedaży detalicznej energii elektrycznej. Oceniając powiązania jakie istnieją pomiędzy uczestnikami koncentracji oraz ich siłę rynkową należy stwierdzić, iż nie spowodują one istotnego ograniczenia konkurencji w poszczególnych rynkach sektora elektroenergetycznego. Generalnie należy wskazać, iż powiązania pionowe pomiędzy wytwórcami energii elektrycznej, a spółkami dystrybucyjnymi niosą zagrożenia przede wszystkim w stosunku do:

- producentów energii elektrycznej nie objętych konsolidacją pionową (wytwórcy ci mogą mieć problemy z dostępem do odbiorców przyłączonych do sieci rozdzielczej spółek dystrybucyjnych objętych konsolidacją pionową, a zatem ograniczony dostęp do rynku),
- spółek dystrybucyjnych nieobjętych konsolidacją pionową (dystrybutorzy ci mogą mieć problemy z zakupem energii elektrycznej lub zakupem na niedyskryminujących zasadach),
- przedsiębiorców działających na rynku obrotu. Skonsolidowane grupy będą starały się wyeliminować tych pośredników w handlu energią,

W przypadku jednak przedmiotowej koncentracji, zdaniem organu antymonopolowego takie zagrożenia nie występują. Uzasadniając powyższe należy przede wszystkim wskazać, iż łączna ilość energii elektrycznej wyprodukowanej przez uczestników koncentracji i wprowadzonej do obrotu (około 3 500 MWh) stanowi jedynie około 20 % sprzedaży detalicznej energii elektrycznej zrealizowanej przez KE ENERGA (około 17 000 MWh). W związku z tym zdecydowana większość energii elektrycznej wprowadzanej do sieci ENERGA będzie musiała w dalszym ciągu pochodzić od wytwórców spoza jej grupy kapitałowej. Koncentracja nie wpłynie zatem w istotnym stopniu na ograniczenie możliwości sprzedaży energii elektrycznej przez innych wytwórców ani przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie obrotu energią elektryczną. Dodatkowo należy wskazać, iż ZEO jest jedynym przedsiębiorstwem w północno – wschodniej Polsce prowadzącym działalność w zakresie wytwarzania energii elektrycznej i świadczenia usług systemowych na rzecz operatora systemu przesyłowego – PSE Operator S.A. Utrzymanie przez operatora systemu przesyłowego normalnej pracy tej części Krajowego Systemu Elektroenergetycznego (zachowanie wymaganych poziomów napięć, sprzedaż energii elektrycznej na rynku bilansującym), wymusza regularne zakupy usług systemowych u tego przedsiębiorcy. W efekcie większość przychodów ZEO (około 60 %) stanowią należności uiszczane przez operatora systemu przesyłowego. Wejście ZEO i KE ENERGA do jednej grupy nie oznacza zatem, iż całość produkowanej przez ZEO energii elektrycznej będzie nabywana przez KE ENERGA. Ponadto ze względu na fakt, iż energia elektryczna wyprodukowana przez uczestników koncentracji i wprowadzona do obrotu stanowi

jedynie około 2,6 % energii elektrycznej wytworzonej i wprowadzonej do obrotu w Polsce oraz fakt, że znaczna część tej energii jest sprzedawana na rzecz operatora systemu przesyłowego należy uznać, iż koncentracja nie wpłynie w istotnym stopniu na ograniczenie zakupu energii elektrycznej przez inne spółki dystrybucyjne. Powiązania wertykalne istniejące pomiędzy uczestnikami koncentracji nie przyczynią się zatem do istotnego ograniczenia konkurencji.

3. Nie ma podstaw aby przypuszczać, iż siła rynkowa jaką dysponują uczestnicy koncentracji na rynkach na które koncentracja wywiera wpływ w układzie konglomeratowym przełożyła się na inne rynki na które koncentracja wywiera wpływ.

Reasumując, należy stwierdzić, iż planowana koncentracja spełnia przesłanki określone w art. 17 ustawy antymonopolowej. Postępowanie w sprawie wykazało, że przejęcie przez ENERGA kontroli nad KE ENERGA oraz ZEO nie przyczyni się do istotnego ograniczenia konkurencji w szczególności przez powstanie pozycji dominującej.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. *Kodeks postępowania cywilnego* (Dz. U. z 1964 r. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.) - od niniejszej decyzji służy odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia.

Z up. Prezesa UOKiK
Robert Kamiński
Zastępca Dyrektora
Departamentu Ochrony Konkurencji